

Förslag från analysgruppen Global samverkan Migration och Agenda 2030: Förslag till svenskt agerande för att bidra till agendans mål och delmål om migration

Om gruppen

Kristina Persson, Minister för Strategi och framtidsfrågor samt nordiskt samarbete har inrättat tre analysgrupper med uppgift att bistå kansliet- för strategi och framtidsfrågor i dess arbete med regeringens framtidsarbete. De tre analysgrupperna är Arbetet i framtiden, Grön omställning & konkurrenskraft samt Global samverkan. Varje grupp arbetar i frihet under ledning av två ordföranden. Resultaten ska kommuniceras löpande med regeringen som i sin tur kan föra in förslagen i det löpande arbetet inom Regeringskansliet.

Grupperna arbetar självständigt och dess förslag representerar inte nödvändigtvis regeringens syn eller ställning.

Ordföranden

Loa Brynjulfsdottir, Internationell chef, LO
Thomas Hammarberg, fristående samhällsdebattör

Ledamöter

Anna Ryott, vd Swedfund
Jonas Tallberg, professor Stockholms Universitet
Jan Cedergren, Sveriges representant i styrelsen för den gröna fonden
Lennart Båge, ordförande Global Utmaning
Lena Ag, generalsekreterare Kvinna till kvinna
Lisa Pelling, utredningschef Arena Idé
Mats Karlsson, direktör utrikespolitiska institutet

Huvudsekreterare

Sofia Östmark, Kansliet för strategi- och framtidsfrågor, Statsrådsberedningen

Sammanfattning

Analysgruppen Global samverkan, tillsatt av sr Kristina Persson, presenterar nedan ett förslag på hur Sverige kan arbeta strategiskt för att uppfylla de åtaganden som rör migration i FN:s nya 2030 Agenda för hållbar utveckling och den s.k. Addis Abeba Action Agenda (AAAA) som antogs under den internationella konferensen om utvecklingsfinansiering i Addis Abeba i juli 2015. Åtagandena är breda och rör många olika politikområden.

Föreliggande förslag handlar inte om den akuta flyktingsituationen, utan fokuserar på vad Sverige bör göra ur ett bredare migrationsperspektiv så väl nationellt som internationellt på medellång sikt i relation till de åtaganden om migration som nu gjorts. Analysgruppen föreslår rekommendationer under följande sju punkter:

- 1. **Stärka migranternas mänskliga rättigheter** och särskilt respekten för migrantarbetarens rättigheter: ratificera relevanta konventioner, bidra till ytterligare kunskap om kvinnor och migration och etablera en internationell mekanism för arbetskraftsmigration.*
- 2. **Stärka migrationsperspektivet i utvecklingssamarbetet:** ett tydligare mandat till Sida att jobba med migrationsfrågor, tydligt inkludera migration i nya biståndspolitiska inriktningen.*
- 3. **Förbättra formerna för det internationella samarbetet kring migration:** stärka UNHCR och ILO:s arbete med migration, stödja arbetet med att omvandla IOM till ett FN-organ med ett starkt normativt mandat.*
- 4. **Engagera diasporagrupper:** bättre ta tillvara den potential som diasporagrupper utgör, bland annat genom att ge stöd för att skapa diasporacentra i städer runt om i Sverige.*
- 5. **Stärka inkludering av unga:** En internationell plattform för att ungdomar och unga vuxna ska kunna engagera sig i migrationsfrågor bör skapas.*
- 6. **Sänka kostnaderna för att skicka remitteringar från Sverige:** ta fram en konkret handlingsplan för att sänka kostnaderna för att skicka remitteringar från Sverige.*
- 7. **Öka fokus på integration, opinionsbildning och information:** skapa ytterligare migrations-/ invandrings museum i Sveriges.*

Mars 2016

Inledning

Idag finns mer än 250 miljoner internationella migranter i världen, det högsta antalet som någonsin uppmätts (Världsbanken 2015). Ungefär hälften av dem (48 procent) är kvinnor. Utöver de internationella migranterna finns det mer än 730 miljoner interna migranter. Det innebär att nästan var sjunde människa på jorden är en migrant (Internationella migrationsorganisationen, IOM 2015). I höginkomstländerna, som är hem åt mer än 60 procent av världens migranter, är nu mer än en tiondel av befolkningen invandrad. Andelen migranter ökar dock snabbare i låginkomstländer (FN:s avdelning för ekonomiska och sociala ärenden - UNDESA 2013). Migrationen mellan låginkomstländer ökar och den så kallade Syd-Syd migrationen utgör nu 38 procent av all migration medan migration från låginkomstländer till höginkomstländer utgör 34 procent (Världsbanken 2015). I sin senaste årsrapport (publicerad i juli 2015) tvingades FN:s flyktingkommissarie (UNHCR) konstatera att över 60 miljoner människor befinner sig på flykt, av dem är 19,5 miljoner flyktingar under UNHCR:s mandat och ytterligare 5,1 miljoner palestinska flyktingar under FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingars (UNWRA:s) mandat. De flesta människor som tvingats fly från sina hem befinner sig alltså fortfarande i sitt eget land. 86 procent av flyktingarna lever i låg- och medelinkomstländer. De största flyktingmottagarna är Turkiet, Pakistan, Libanon, Iran, Etiopien, Jordanien, Kenya, Chad och Uganda.

Rörlighet och migration är inget nytt men har ökat i omfattning. Migration är en av vår tids megatrender. Migration bör inte ses som ett problem som ska lösas utan snarare en verklighet som ska hanteras. Migrationen har en stor potential att bidra till utveckling och fattigdomsbekämpning, men aktiv politik behövs för att potentialen ska förverkligas. De ramverk som idag finns för migrationspolitiken lever i de flesta fall inte upp till dagens migrationssituation. Ett starkt nationellt och internationellt samarbete krävs. Sverige har under lång tid arbetat för att skapa ett mer konstruktivt globalt samarbete på migrationsområdet. Sverige har en unik möjlighet att spela en central roll i de internationella diskussionerna kring migration och utveckling. Vårt agerande kan stärkas ytterligare med hjälp av en långsiktig vision som sammanflätar olika politikområden och aktörer.

Föreliggande förslag handlar inte om den akuta flyktingsituationen, utan fokuserar på vad Sverige bör göra så väl nationellt som internationellt på medellång sikt. Perspektivet är holistiskt. Förslagen utgår från de åtaganden kring migration som finns i FN:s nya 2030-agenda för hållbar utveckling. Rekommendationerna bygger på ett längre bakgrundsunderlag ("Sweden and the Migration Aspects of the 2030 Agenda for Sustainable Development") och

Mars 2016

en rad konsultationer som genomförts både internationellt och nationellt, inklusive genom en workshop som hölls i Stockholm i januari 2016.

Migrationsfrågorna är en viktig del av Agendan 2030 för hållbar utveckling och AAAAA

Agenda 2030 lyfter fram migranters positiva bidrag till tillväxt och hållbar utveckling. Världens stater åtar sig genom agendan att samarbeta för att ”underlätta säker, ordnad, laglig och ansvarsfull migration” och att respektera alla migranters mänskliga rättigheter, oavsett migrationsstatus. Stater åtar sig även att ge migranter tillgång till ett livslångt lärande samt att utrota människohandel. Migranter, flyktingar och internflyktingar erkänns som en av flera utsatta grupper.

Agenda 2030 innehåller följande migrationsspecifika delmål (SDGs):

- 8.8: Skydda arbetstagares rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och de i otrygga anställningar;
- 10.7 Underlätta ordnad, säker, laglig och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, genom bl.a. planerad och välorganiserad migrationspolitik
- 10.c Till 2030, minska transaktionskostnaderna för remitteringar till mindre än 3 procent och eliminera överföringskorridorer med kostnader som är högre än 5 procent;

Den 15 juli 2015 antog FN:s tredje internationella konferens om utvecklingsfinansiering i Addis Abeba den s.k. Addis Abeba Action Agenda (AAAA). Det har fastslagits att AAAAA utgör ett väsentligt komplement till hållbarhetsmålen (SDGs) och att den är avgörande för att dessa ska kunna uppnås. Den innehåller fler konkreta åtgärder som rör migration än 2030-agendan. AAAAA fastslår att stater ska samarbeta för att garantera en säker, ordnad och laglig migration med full respekt för de mänskliga rättigheterna, oavsett migrationsstatus. Stater åtar sig även att öka samarbetet vad gäller tillgång till och överföring av intjänade sociala förmåner, öka erkännandet av utländsk kompetens och utbildning, sänka rekryteringskostnaderna för migranter och motarbeta hänsynslösa rekryterare. I agendan åtar sig stater att genomföra kommunikationsstrategier med fokus på migranters bidrag till hållbar utveckling, särskilt i mottagarländer, för att motverka främlingsfientlighet, främja integration och skydda migranters rättigheter. AAAAA fokuserar även på migranters roll för ekonomisk utveckling samt remitteringar. Stater åtar sig att sänka kostnaderna för remitteringar bl.a.

Mars 2016

genom att främja konkurrens, öppenhet och användning av ny teknik, förbättra finansiella kunskaper samt förbättra insamlingen av data. Stater åtar sig även att stödja nationella myndigheter för att ta itu med de hinder som finns för överföringar av remitteringar.

2016: ett år med fokus på internationell migration

Migration och dess kopplingar till utveckling återfinns sedan länge på den internationella agendan. Men det senaste årets migrationssituation har lett till ett ökat fokus på frågorna. Under 2016 kommer en rad internationella konferenser att hållas och processer inledas som ytterligare kommer att sätta migration i centrum.

Det pågår dagligen arbete inom Regeringskansliet och runt om i Sverige kring migrationsfrågorna med särskilt fokus på att lösa de akuta utmaningarna. Även Utrikesdepartementet har under hösten ökat sin fokus på migrationsfrågorna, bland annat genom att utse en ambassadör för migration och flyktingfrågor, och flera tjänster har tillsatts för att specifikt arbeta med migration inom utrikes- och utvecklingspolitiken. Detta är positivt och har länge varit efterfrågat. Nu handlar det om att hitta de rätta formerna för att på ett tvärsektorielt och departementsöverskridande sätt arbeta effektivt och långsiktigt.

Sveriges roll och förslag för framtida agerande

Sverige har en bra utgångspunkt för att genomföra de åtaganden som gjorts i Agenda 2030 och AAAA. Sverige har haft en ledande roll i frågor om migration och utveckling internationellt, bland annat genom ordförandeskapet i det globala forumet för migration och utveckling (GFMD) 2013 till 2014. Politiken för global utveckling (PGU), där migrationsströmmar identifierats som en av sju utmaningar, är också en utmärkt grund för det fortsatta arbetet. Den svenska migrationspolitiken har även som ett specifikt mål att beakta migrationens utvecklingseffekter. Sverige kan också bygga vidare på det arbete som gjordes av den parlamentariska kommittén om cirkulär migration och utveckling (slutbetänkande 2011). Migration blir en alltmer central del av utrikespolitiken när frågan lyfts på den internationella agendan. Delegationen för migrationsstudier (Delmi) är också en viktig plattform för kunskapsbyggande och politikutveckling.

Sveriges agerande måste utgå ifrån att migration skapar stora möjligheter till utveckling och fattigdomsbekämpning. Samtidigt är det viktigt att slå fast att migration måste vara ett val och inte en nödvändighet. Uppfyllandet av flera av de andra globala målen är avgörande för människors möjligheter att leva ett bra liv i sina hemländer. Mål 8 för full sysselsättning, anständiga arbetsvillkor och inkluderande hållbar tillväxt är särskilt relevant. Här kan Sverige genom statsministerns initiativ Global Deal spela en särskild roll.

Mars 2016

Nedan presenterar analysgruppen rekommendationer för tvärspektoriella åtgärder i ett medellångt perspektiv. Givet att en särskild utredning just har tillsatts vad gäller *lagliga vägar* (som ska presenteras i december 2017) kommer detta papper inte behandla just denna aspekt. Analysgruppen föreslår följande 7-punktsprogram för att på ett holistiskt sätt bidra till genomförandet av de åtaganden som Sverige gjort i Agenda 2030 och AAAA:

1. Stärka mänskliga rättigheter för migranter och respekten för migrantarbetares rättigheter Sverige bör verka för en rättighetsbaserad politik för migration och utveckling, som fokuserar inte minst på rätten till ett värdigt arbete. Respekt för migranternas rättigheter kräver att hanteringen av den globala migrationen bygger på nationella och internationella normer och institutioner. I tider när normbärande institutioner som UNHCR och FN:s fackorgan för arbetslivsfrågor, ILO, är under hård press är Sveriges stöd till dessa institutioner viktigare än någonsin.

FN:s konvention om migrantarbetarnas (och deras familjers) rättigheter har inte ratificerats av Sverige, liksom inte heller av flertalet andra europeiska länder. *Sverige bör ratificera fördraget eller också konkret föreslå andra vägar att ge det skydd som var syftet med denna konvention.* Det vore en viktig signaleffekt också mot andra länder. ILO:s konvention om anständiga arbetsvillkor för hushållsarbetare (nr 189), som bland annat Tyskland nyligen ratificerat, bör även Sverige ratificera. Ratificering av ovanstående konventioner var också något som analysgruppen redan presenterade som förslag i det papper om ekonomiska och sociala rättigheter som presenterades för framtidsrådet i september 2015.

I linje med Sveriges feministiska utrikespolitik bör särskilt uppmärksamhet ges till kvinnliga migranter och migrantarbetare. En nyligen genomförd studie (februari 2016) av KNOMAD (The Global Knowledge Partnership on Migration and Development) inom Världsbanken pekar på behovet av att bedriva *ytterligare forskning och samla in könsuppdelad statistik för att ta itu med de kunskapsluckor som finns vad gäller kvinnor och migration. Här skulle Sverige kunna spela en särskild roll, t.ex. genom Delmi.*

Idag finns en mängd regionala och bilaterala avtal som rör arbetskraftsmigration. Det finns en stor potential att underlätta arbetskraftsmigration och stärka migrantarbetares rättigheter genom att ta fram gemensamma standards. *Sverige bör verka för att en internationell mekanism för att underlätta arbetskraftsmigration skapas. Mekanismen skulle kunna fungera som en bas för utbyte av kunskap och "best practice" men också ge länder och regioner konkret stöd att förhandla fram avtal om arbetskraftsmigration som optimerar migrationens bidrag till utveckling och samtidigt skyddar migrantarbetares rättigheter.* Idag kan ett och samma land ha ett mycket stort antal olika avtal,

Mars 2016

vilket gör det svårt för landet att övervaka att avtalen följs och skydda de egna medborgarna från utnyttjande. En mekanism med syfte att komma fram med konkreta åtgärder för att underlätta arbetskraftsmigration skulle också kunna stärka arbetet för att minska kostnader för rekrytering av arbetskraftsmigranter.

Sveriges bör också fortsätta stödja IOM:s initiativ International Recruitment Integrity System (IRIS) som syftar till att bli ett frivilligt internationellt instrument för etisk certifiering av bemanningsföretag. Målsättningen är att motverka exploatering av migranter och oetiska rekryteringsförfaranden. Sverige skulle också kunna skapa en nationell plattform i form av ett Public-Private Partnership med svenska företag för etisk rekrytering. Det för att säkerställa att migrantarbetare som kommer till Sverige från tredje land inte riskerar att utnyttjas av oseriösa rekryterare.

I dagsläget finns ett hundratal globala ramavtal som tecknats mellan en global facklig organisation och ett multinationellt företag. Ramavtalen ställer upp villkor som multinationella företag alltid ska efterleva oavsett var i världen verksamheten bedrivs. Företag med huvudkontor i Sverige som tecknat globala ramavtal är bland andra Electrolux, Saab, SKF, SCA, H&M, Skanska och Securitas. *Sverige bör uppmuntra och underlätta att de globala ramavtalen också explicit behandlar frågor som rör rekrytering av migrantarbetare och migrantarbetares rättigheter.* Arbetstagare som inte kan gå med i en fackförening i landet där de arbetar bör kunna erbjudas medlemskap i en internationell fackförening. Det är något som med fördel skulle kunna inkorporeras i statsministerns initiativ om en Global Deal för anständiga jobb och inkluderande tillväxt, där social dialog är i centrum.

Socialförsäkringssystemet påverkas av en alltmer globaliserad värld. Möjligheten att ta med sig intjänade förmåner är en viktig fråga som Sverige bör följa. *Socialstyrelsen bör få i uppdrag att utreda vilka ytterligare åtgärder som behövs nationellt, och samtidigt bidra till internationella standarder och normer för intjänade förmåner.* Det nordiska samarbetet på detta område är en förebild.

2. Ett stärkt migrationsperspektiv i utvecklingssamarbetet

För att bidra till uppfyllandet av de åtaganden som gjorts i Agenda 2030 behöver kapaciteten att hantera migration stärkas hos såväl låg- som medelinkomstländer. *Det är viktigt att Sverige på ett mer tydligt sätt integrerar ett migrationsperspektiv i alla delar av utvecklingssamarbetet.* Här finns en stor möjlighet när den nya biståndspolitiska inriktningen utarbetas. Det är viktigt att den svenska regeringen tar möjligheten att mer operationellt inkludera migration i utvecklingssamarbetet. Komplementariteten mellan det humanitära och det långsiktiga utvecklingsarbetet är särskilt viktigt. Följande konkreta åtgärder bör tas:

- *Sida måste få ett tydligare mandat att jobba med migrationsfrågor både horisontellt men också som ett särskilt frågekomplex.* Det kan göras inom ramen för den nya biståndspolitiska inriktningen men också genom landbaserade resultatstrategier (se nedan).

Mars 2016

- *Sida bör få i uppdrag att som en del av landanalyserna genomföra mer djupgående analyser av migrationsituationen i regioner och länder inför bilaterala och regionala resultatstrategier. Detta kan bland annat innebära att titta på huruvida landet/länder i regionen är stora motagare av remitteringar (t.ex. i jämförelse med BNP), om landet/länder i regionen har en stor diaspora i andra länder, etc.*
- *Initiativ bör tas för att öka utvecklingseffekterna av remitteringar. En särskild analys inom t.ex. Sida eller av Delmi bör göras för att se hur Sverige mer konkret kan arbeta för att maximera utvecklingseffekterna av remitteringar, både när det gäller de ekonomiska och de politiska/sociala remitteringarna. En uppgift vore att stödja tekniska lösningar och innovationer för att förenkla remitteringar där svenska företag redan har en särskild kompetens. Här blir samarbetet med näringslivet särskilt viktigt. En annan skulle kunna vara att underlätta insatser som ökar remitteringars produktiva värde/investeringar och som ökar remitteringars hävstångseffekt.*
- *Möjligheten att stödja diasporagrupper som vill starta utvecklingsprojekt i sina ursprungsländer bör uppmuntras. Forum Syds projekt kring den somaliska diasporan skulle kunna vara en positiv modell.*
- *Twinning-projekt med migrationsmyndigheter i andra länder bör uppmuntras t ex. i regleringsbrev till relevanta myndigheter. Migrationsverket och Arbetsförmedlingen har redan den här typen av samarbeten men de kan utökas i skala. Även samarbetet mellan svenska myndigheter kring de internationella migrationsfrågorna måste stärkas.*

3. Sänka kostnaderna för att skicka remitteringar från Sverige

Kostnaderna för att skicka remitteringar från Sverige har länge varit höga. 2014 lanserade regeringen en oberoende webbaserad prisjämförelsetjänst för remitteringar. Detta är ett bra första steg men vidare åtgärder behövs. Det kan t ex handla om att öka konkurrensen mellan olika transfereringsföretag och underlätta användandet av mobil teknik för överföringar av remitteringar. Sverige bör på EU-nivå och på global nivå bevaka att åtgärder för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism inte i onödan gör det svårare och dyrare att skicka remitteringar. Sverige bör inom EU särskilt uppmärksamma de remitteringar som skickas mellan EU:s medlemsstater. De remitteringar som romer skickar hem till Rumänien och Bulgarien är ett exempel på remitteringar vars utvecklingseffekt kan stärkas, inte minst genom att mottagarna ges bättre möjligheter att investera remitteringar i mänsklig utveckling, till exempel genom att de ges tillgång till det formella banksystemet för att kunna spara pengar och använda remitteringar som säkerhet för lån. *Sverige bör ta fram en konkret handlingsplan för att sänka kostnaderna för att skicka remitteringar från Sverige.*

4. Förbättra formerna för det internationella samarbetet kring migration

Mars 2016

Internationellt finns en ökad insikt om att det inte finns ett tillräckligt robust globalt system och normativa institutioner för internationell migration. Sverige bör aktivt arbeta för att stärka det internationella systemets förmåga att hantera migrationsfrågorna på ett effektivt och samordnat sätt. UNHCR spelar en mycket viktig roll när det gäller flyktingar och organisationen bör stärkas. Dock finns det idag ingen FN organisation som hanterar internationella migrationsfrågor. Genom att stärka IOM skulle frågorna ges en mer naturlig plats inom det multilaterala systemet. *Sverige bör därför stödja arbetet med att omvandla IOM till ett FN-organ med ett starkt normativt mandat.* Det handlar också om att skapa system och mekanismer för bättre globalt ansvarstagande och ansvarsfördelning, inte minst när det gäller vidarebosättning. EU är givetvis fortsatt mycket viktig för Sveriges arbete med migrationsfrågor.

5. Engagera diasporagrupper

Engagemang från olika diasporagrupper är idag en till stora delar outnyttjad resurs, såväl inom det svenska utvecklingsbiståndet som inom handelspolitiken. Möjligheten för diasporagrupper att bidra till och delta i genomförandet av utvecklingsprojekt bör stärkas genom att sänka trösklarna till medfinansiering. Det handlar inte minst om att ge diasporagrupper bättre tillgång till information om de möjligheter som finns, och eventuellt stöd med att utforma ansökningar och projekt. Regeringen bör ge svenska handelspolitiska institutioner som Export Sweden instruktioner att börja arbeta närmare med diasporagrupper, till exempel genom att inrätta diasporaråd. *Staten bör ge stöd för att skapa diasporacentra i flera svenska städer för att bättre ta tillvara den potential som diasporagrupper utgör. Det handlar inte endast om bistandsrelaterat arbete utan bör vara bredare för att ge optimal utväxling.*

6. Stärka inkluderingen av unga

Hälften av världens befolkning är unga. Ungdomar utgör en tredjedel av världens migranter och är mer benägna att röra på sig än andra delar av befolkningen, inte minst eftersom det kan vara särskilt svårt för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden. I Sverige är ensamkommande barn och ungdomar en särskilt sårbar grupp. Den demografiska utvecklingen i världens snabbast växande kontinent Afrika kommer att leda till en föryngring av befolkningen och Afrika kommer ha en utmaning i att få alla de unga i arbete. Unga måste bjudas in i de nationella och globala diskussionerna rörande migration och utveckling. *En internationell plattform för att ungdomar och unga vuxna ska kunna engagera sig i migrationsfrågor bör skapas. Sverige skulle kunna ha en pådrivande roll för detta med våra väletablerade ungdomsorganisationer.*

7. Ökat fokus på integration, opinionsbildning och information

I en tid av stor invandring till Sverige är det särskilt värdefullt att tydligt kommunicera

Förslag från analysgruppen

Global samverkan

Mars 2016

invandringens positiva roll för det svenska samhället, inklusive invandringens ekonomiska bidrag. Det är viktigt ur ett långsiktigt samhällsligt perspektiv att sända en signal till utrikes födda att deras kompetens har varit betydelsefull historiskt och ses som en resurs för Sveriges utveckling. Genom AAAA åtar sig stater att ta fram kommunikationsstrategier med fokus på migranternas bidrag till hållbar utveckling, särskilt i mottagarländer, för att motverka främlingsfientlighet, främja integration och skydda migranternas rättigheter. Strategiska och långsiktiga kommunikationsstrategier behövs i Sverige.

Ett Invandringsmuseum/ Migrationsmuseum bör skapas. Modeller finns i t ex. Ellis Island i USA, Musée de l'Histoire de l'Immigration i Paris och ett relativt nyetablerat migrationsmuseum i Genua. Det senare fångar även dagens verklighet med bilder från Lampedusa. Även i Tyskland finns redan denna typ av museum och det genomförs för närvarande en förstudie om ett större invandringsmuseum (på förslag i Köln) som ska vara klar 2016. Regeringen gav hösten 2015 ett bidrag till Malmö kommun för en förstudie kring förutsättningarna för ett nationellt demokrati- och migrationsmuseum i Malmö. Emigranternas hus finns också i Göteborg. Detta är positivt och det bör även initieras en studie för att titta närmare på förutsättningarna för att skapa ett sådant museum även på andra ställen i Sverige t.ex. i Stockholm.